

Posudek bakalářské práce

Schopnost dětí v mateřské škole řešit různé typy třídění

Kateřina Pletichová

Učitelství pro mateřské školy

Schopnost třídít reálné objekty či jejich obrazy je významnou složkou předmatematické gramotnosti. Na základě dovedností dětí v této oblasti lze usuzovat na úroveň jejich logického myšlení, dosažení určitého stupně abstrakce a v tomto smyslu i na připravenost na výuku matematiky na 1. stupni základní školy. Vhodné činnosti přiměřené věku předškolních dětí umožňují rozvíjet tuto schopnost a připravit dítě nejen na školní docházku, ale především na řešení situací v běžném životě. Z tohoto pohledu je téma práce aktuální a bakalářská práce může být cenným příspěvkem k uvedené problematice.

Autorka rozdělila práci do tří částí s vyváženým rozsahem – teoretickou, metodologickou a experimentální. V teoretické části se nejprve zaměřuje na vazbu vytváření předmatematických představ s úrovní schopností a dovedností dětí předškolního věku v oblasti motoriky a kognitivního rozvoje. Následně jsou popsány základní rysy matematických představ v jednotlivých věkových obdobích předškolního věku.

Následující kapitola je již věnována samotnému třídění. Jsou uvedeny klíčové schopnosti pro provádění třídění, fáze procesu třídění, ale zejména typy třídění, na které autorka navazuje v praktické části práce. Každý typ je demonstrován na konkrétním příkladu. Text je stručný, ale výstižný a logicky strukturovaný.

Metodologická část začíná jasným vymezením cílů experimentu, popisem jeho metod a podmínek. Autorka připravila sedm úkolů zaměřených na jednotlivé typy třídění a způsoby jeho provádění – graficky, manipulací, ukazováním a v představě. Úkoly jsou podrobně popsány, jsou uvedeny potřebné pomůcky, způsob zadání a ukázka řešení. Text vhodně doplňují fotografie a obrázky. Následně autorka u jednotlivých úkolů uvádí, kdy je považuje za splněné.

Vlastní experiment provedla s deseti dětmi (pět chlapců a pět dívek) v předškolním oddělení mateřské školy. Experimentální část začíná charakteristikou školy a stručnými charakteristikami dětí, které tvoří výzkumný vzorek.

Je popsána komunikace s dětmi při zadání úkolů, při průběhu činnosti a jejím hodnocení. Pokud dítě nevyřeší úkol samo, opakuje se činnost za pomoci autorky, aby pro dítě práce vyzněla vždy pozitivně. Děti plnily úkoly individuálně v oddělené části třídy, činnost probíhala v dopoledním či odpoledním čase, mezi plněním úkolů byly dostatečné časové odstupy.

Průběh a výsledky experimentu jsou zpracovány formou přehledných tabulek, které umožňují sledovat práci jednotlivých dětí, porovnávat úspěšnost řešení chlapci a dívkami a vyhodnocovat chyby. Na tabulku navazuje slovní komentář s podrobnějšími informacemi o průběhu činnosti a reakcí dětí.

V závěru práce autorka shrnuje výsledky u jednotlivých úkolů, kvantifikuje úspěšnost dětí při jejich řešení a komentuje úspěšnost i slovně. Text je doplněn přehledným grafickým znázorněním úspěšnosti řešení jednotlivých úkolů chlapci a dívkami i tabulkou úspěšnosti podle typu třídění. Závěry jsou podnětem nejen pro pracovníky mateřských škol, ale zároveň odhalují, na co by se měli soustředit učitelé ZŠ po nástupu dětí do školy.

V práci se nevyskytují závažnější odborné ani metodické chyby. Dále uvádím několik komentářů a otázek, k nimž by autorka měla zaujmout stanovisko při obhajobě své práce:

- s. 16 – Úkol 1 je poměrně náročný na logické myšlení – dítě musí nejprve odhalit znak, podle kterého proběhne třídění. Nejde tedy o prosté třídění podle daného znaku. Vidí v tom autorka příčinu některých chyb?
- s. 17 – Jak probíhá práce s proužky papíru? Ke každému mraku je dětem nabídnuta jiná sada proužků, aby bylo možné provést otočením kontrolu?
- s. 19 – Pěkný úkol na třídění navazující na zkušenosti dětí z reálného života. Jak by námět autorka rozvedla ve své třídě?
- s. 22 – Jak se pozná, kolik osob se vejde do helikoptéry a kam ji zařadit podle tohoto znaku?
- s. 24 – V charakteristikách dětí, které předcházejí popisu průběhu experimentu, nepovažují za vhodné uvádět přístup dětí k plnění úkolů v experimentu.

Práce je psána přehlednou a srozumitelnou formou, text je čtivý, dobře členěný, s minimem překlepů a jazykových nedostatků (např. s. 26 a další – Úkol si (jsi) vyřešil/a., s. 29 – nebyli pomíchané (tvary), s. 33 – Emilka s Evelkou nevěděli)

Předložená práce svým rozsahem i obsahem splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Autorka umí pracovat s odbornou literaturou a uplatňovat tvořivě teoretické poznatky v praxi. Prokázala dobrou znalost základní metodologie pedagogického výzkumu a schopnost provádět akční výzkum.

Doporučuji předloženou práci uznat jako bakalářskou a navrhuji klasifikaci **v ý b o r n ě**.

Doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc.
oponentka

V Plzni dne 29. července 2022